Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Dnro: VNS 12/2025 vp

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON MAASEUTUPOLIITTISESTA SELONTEOSTA

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston maaseutupoliittisesta selonteosta.

SLC pitää myönteisenä sitä, että maaseudun rooli tuodaan esiin eduskunnalle annetussa selonteossa ja että asiakirja kattaa laajan kirjon muutostekijöitä ja poikkihallinnollisia tavoitteita. Selonteko on tärkeä väline vaikuttaa politiikan kehittämiseen sekä kansallisesti että EU:ssa.

Maatalousyrittäjät muodostavat maaseudun elinvoiman peruspilarin. Työllään he eivät ainoastaan tuota ruokaa ja harjoita kestävää metsätaloutta, vaan myös luovat työllisyyttä, taloudellista toimintaa, huolehtivat luonnosta ja vahvistavat huoltovarmuutta. Juuri näiden yritysten varaan rakentuu suuri osa muusta maaseudun yhteiskuntarakenteesta. Maatalousyrittäjät ovat lisäksi sidottuja paikkaan – tilaa tai metsää ei voi siirtää. Jotta heidän toimintansa voi jatkua ja kehittyä, ympäröivän yhteiskunnan on toimittava – peruspalvelujen, koulutuksen, terveydenhuollon, infrastruktuurin sekä toimivien digitaalisten ja fyysisten yhteyksien on oltava saatavilla. Vain näin maaseutu voi olla houkutteleva paikka asua ja toimia sukupolvesta toiseen. Nuoria, jotka haluavat jatkaa maa- tai metsätaloutta, on yhä vähemmän, ja jotta uusia yrittäjiä tulisi lisää alalle, tarvitaan toimivan yhteiskunnan lisäksi pitkäjänteisiä ja ennakoitavia toimintaedellytyksiä sekä riittäviä taloudellisia kannustimia. Elinvoimainen maatalous koko maassa on edellytys sekä elävälle maaseudulle että turvalliselle Suomelle.

SLC haluaa korostaa, että ruotsinkielisten maaseutualueiden asukkaille on myös jatkossa taattava palvelut heidän omalla äidinkielellään. Huomattava osa maaseudusta on ruotsinkielistä, ja suomenruotsalaisen kulttuurin säilyttäminen on keskeinen osa elävää ja monimuotoista maaseutua.

Maaseudulla ja erityisesti maataloudella on keskeinen rooli vihreässä siirtymässä. Työllään maataloustuottajat edistävät ruoan ja puuraaka-aineen tuotannon lisäksi arvokkaiden kulttuurimaisemien säilymistä, hiilen sitoutumista maaperään, uusiutuvan energian kuten biokaasun tuotantoa, ravinteiden kiertoa sekä biologisen monimuotoisuuden lisäämistä. Monet viljelijät haluavat tehdä enemmän ja löytää uusia ratkaisuja puhtaan siirtymän edistämiseksi, mutta siirtymä edellyttää, että yhteiskunta jakaa sekä vastuun että kustannukset. Maatalousyrittäjät eivät voi yksin kantaa siirtymän taloudellista ja käytännön taakkaa – päinvastoin tarvitaan pitkäjänteistä tukea, selkeitä pelisääntöjä ja kohdennettuja investointeja. Ruoantuotannon merkitys säilyy keskeisenä, kun taas energia- ja ympäristöpalvelut voivat toimia täydentävinä toimintoina ja vahvistaa maaseudun elinvoimaa.

Myös saaristo on riippuvainen toimivasta infrastruktuurista ja palveluista ollakseen elinvoimainen ympäri vuoden. Matkailu ja vapaa-ajan asuminen ovat

tärkeitä, mutta pääpainon on oltava niissä, jotka asuvat ja työskentelevät siellä ympäri vuoden. On täysin keskeistä, että tarvittavat palvelut ovat saatavilla ja että yritystoimintaa voidaan harjoittaa kestävällä tavalla. Saaristossa laiduntavat eläimet auttavat säilyttämään arvokkaita kulttuurimaisemia, mutta logistiikka tekee eläintenpidosta kalliimpaa ja työläämpää kuin mantereella. Myös muut tuotantosuunnat kärsivät korkeammista kustannuksista pidempien kuljetusmatkojen takia, ja saariston haastavat sääolosuhteet voivat entisestään vaikeuttaa toimintaa. Sekä ympäristön että maan huoltovarmuuden kannalta on ratkaisevaa, että elinvoimainen elintarviketuotanto säilyy myös saaristossa, ja siksi näille alueille tarvitaan riittävät resurssit.

SLC katsoo, että selonteko käsittelee monia keskeisiä kysymyksiä maaseudun tulevaisuuden turvaamiseksi. Ilman selkeitä ja riittäviä taloudellisia panostuksia on kuitenkin riski, että selonteko jää hyvien aikomusten tasolle. Nykyinen ehdotus EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) uhkaa hajottaa yhteisen maatalouspolitiikan (CAP), samalla kun kansallinen taloustilanne on johtanut säästötoimiin monilla aloilla, mikä luonnollisesti vaikuttaa myös maaseudun elinvoimaan ja houkuttelevuuteen.

Selonteossa korostetaan perustellusti, että monipuolisen maaseudun kehittämisen tulee olla osa EU:n maatalouspolitiikkaa myös vuoden 2027 jälkeen ja että EU-rahoituksen tulee jatkossakin tukea maaseudun talouden ja yhteiskuntarakenteen kehittämistä. Tämä on ratkaisevan tärkeää, mutta maaseutua koskevan rahoituksen tulisi yhä enenevässä määrin tulla myös muista lähteistä kuin pelkästään maa- ja metsätalousministeriön budjetista, koska kyse on koko yhteiskunnan vastuusta.

SLC odottaa siksi, että eduskuntakäsittelyn jälkeen laadittava toimeenpanosuunnitelma on konkreettinen toimenpideohjelma, jossa sanat muuttuvat teoiksi ja resursseiksi. Maatalousyrittäjät eivät selviä, jos suoria säästöjä kohdistetaan alaan – päinvastoin he tarvitsevat vakautta, pitkäjänteisiä toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia kehittää toimintaansa. Viljelijät pitävät maaseudun elävänä, ja heidän tuottamansa ruoka ruokkii suomalaisia ja on keskeinen osa Suomen huoltovarmuutta.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Thomas Blomqvist
toiminnanjohtaja

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0